

OBEC

VÍŤAZ

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
2025 – 2031**

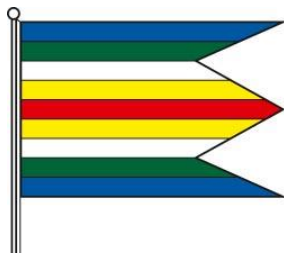

**Komunitný plán sociálnych služieb
obce Vítaz na roky 2025-2031**

bol schválený Obecným zastupiteľstvom vo Vítaze

dňa 21.01.2025 uznesením č. 141/2025

a účinnosť nadobúda dňa 29.01.2025.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA.....	6
1.1 ČO JE KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE	6
1.2 ÚČASTNÍCI KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	6
1.3 VÝHODY, PRINCÍPY A PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	6
1.4 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	7
1.5 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	9
1.6 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021 – 2030	9
1.7 DRUHY A FORMY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	10
1.8 VZŤAH KOMUNITNÉHO PLÁNU K NADRADENÝM DOKUMENTOM	11
2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA.....	12
2.1 POČET OBYVATEĽOV A POHYB OBYVATEĽSTVA	12
2.2 ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV PODĽA POHLAVIA A VEKU	15
2.3 NÁRODNOSTNÁ A KONFESIONÁLNA ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA.....	17
2.4 NEZAMESTNANOSŤ	18
2.5 ŠKOLSTVO A ZDRAVOTNÍCTVO	22
2.6 BÝVANIE	22
3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI	25
3.1 VEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	25
3.2 NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	27
3.3 AKTIVITY OBCE VÍTAZ A INÝCH SUBJEKTOV NA ÚSEKU SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI (MIMO PÔSOBNOSTI ZÁKONA O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH).....	27
3.4 POŽIADAVKY PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	28
4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	30
4.1 CIEĽOVÉ SKUPINY.....	30
4.2 CIELE, PRIORITY A OPATRENIA	31
5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU.....	36
5.1 HARMONOGRAM REALIZÁCIE OPATRENÍ.....	36
5.2 REALIZAČNÉ PODMIENKY.....	39
5.3 MONITORING PLNENIA A SPÔSOB VYHODNOCOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU.....	42

ZÁVER	43
PRÍLOHY	44
Zoznam informačných zdrojov	44
Zoznam skratiek	44
Zoznam tabuliek a grafov	45

ÚVOD

Oblasť sociálnej politiky významne ovplyvnil proces decentralizácie a reformy verejnej správy, čo sa prejavilo prechodom rozsiahlych kompetencií na miestnu samosprávu. Mestá a obce sa tak stali významným realizátorom sociálnej politiky a od miestnej samosprávy v súčasnosti vo veľkej miere závisí rozsah, podmienky a v neposlednom rade kvalita poskytovaných sociálnych služieb. Sociálne služby sú teda súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudskoprávny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Komunitný plán sociálnych služieb je vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona o sociálnych službách a tiež s ohľadom na národné priority rozvoja sociálnych služieb, berúc do úvahy miestne podmienky, potreby a špecifiká. Jeho základnou ideou je komunitný rozvoj, skvalitnenie a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb, resp. doplnenie chýbajúcich sociálnych služieb na základe požiadaviek a záujmu občanov obce.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

1.1 Čo je komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie sociálnych služieb možno považovať za metódu, prostredníctvom ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí,
- zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

1.2 Účastníci komunitného plánovania

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú ich a organizujú. Na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ alebo ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, užívatelia sociálnych služieb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Tá môže spôsobovať ohrozenie sociálnym vylúčením, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom jednotlivec môže dostať z rôznych dôvodov – v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, spôsobu života, trestnej činnosti a pod. Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o ich potrebách, na ktoré treba reagovať a o súčasnej kvalite a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb.

Do procesu komunitného plánovania sa môže zapojiť aj široká **verejnosť**. Občania majú možnosť do určitej miery podieľať sa a ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Proces komunitného plánovania je založený na demokratických princípoch, umožňuje zapájať sa do diania v obci a vyjadriť tak názor na danú problematiku.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je pripraviť strategický dokument, ktorý za účasti zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti umožní v strednodobom časovom horizonte efektívnejšie rozvíjať sociálne služby.

1.3 Výhody, princípy a podstata komunitného plánovania

Hlavnou výhodou komunitného plánovania je skutočnosť, že sú doňho zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia). To nielenže napomáha zvyšovať kvalitu plánovania a poskytovania sociálnych služieb, ale taktiež výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, a to nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb ako výsledok komunitného plánovania zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifiká.

Najdôležitejšie **princípy** komunitného plánovania sú:

- *princíp triády*, predstavujúci spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a rovnako princíp dohody, ktorý je charakterizovaný výsledným plánom,
- *princíp rovnosti*, ktorý zaručuje každému právo zaujímať sa o veci verejné; každý občan má právo slobodne sa vyjadriť a zároveň nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,
- *princíp skutočných potrieb*, čo charakterizuje analýza popisujúca stav služieb,
- *princíp kompetencie účastníkov*, ktorý kladie dôraz na profesionalitu a zodpovednosť.

Podstatou komunitného plánovania je teda zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo sa ich v budúcnosti týkať môžu, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základným pilierom plánovania je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení. Zásadný význam v procese plánovania má preto poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.

1.4 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Sociálne služby sa poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- osoba vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotrúva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je ohrozená stratou bývania.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie; poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach – nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania; nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu),
- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný

stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),

- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Zákon o sociálnych službách v § 80 upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:

- sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
- opatrovateľskej služby,
- prepravnej služby,
- odľahčovacej služby,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- terénnej sociálnej služby krízovej intervencie

a zriaďovať a zakladať nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

1.5 Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí potreby a požiadavky jej obyvateľov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie. Dokument je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj možnosti finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Najdôležitejšie **ciele komunitného plánu** sú:

- zistiť potreby a požiadavky prijímateľov sociálnych služieb,
- zistiť plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- koordinovať ponuku a dopyt v sociálnych službách,
- vytvoriť kompromis medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb,
- stanoviť priority pre budúci rozvoj sociálnych služieb.

1.6 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb (NPRSS) v zmysle zákona o sociálnych službách vypracúva a zverejňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vydalo ministerstvo v marci 2021. Cieľom a účelom NPRSS je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Účelom dokumentu pod názvom Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. V súlade s tým sú najskôr definované predpoklady pre rozvoj a následne samotné národné priority, vďaka ktorým by sa mal rozvoj reálne dosiahnuť. Národné priority sú vymedzené tak, aby boli harmonizovateľné so súvisiacimi legislatívnymi zámermi a iniciatívami vlády SR v referenčnom období (NPRSS 2021 – 2030).

Predpoklady pre rozvoj sociálnych služieb:

Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021 – 2030 bude nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike
- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb:

Slovenská republika si v kontexte rozvoja sociálnych služieb v období 2021 – 2030 zadefinovala nasledovné **národné priority**:

- NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb
- NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti
- NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
- NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

1.7 Druhy a formy sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§ 12) tieto **druhy sociálnych služieb**:

A – SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
  - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
  - 2.2. integračné centrum,
  - 2.3. komunitné centrum,
  - 2.4. nocľaháreň,
  - 2.5. útulok,
  - 2.6. domov na polceste,
  - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B – SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C – SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovърšili dôchodkový vek,
  - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
  - 1.2. zariadenie pre seniorov,
  - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
  - 1.4. rehabilitačné stredisko,
  - 1.5. domov sociálnych služieb,
  - 1.6. špecializované zariadenie,
  - 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnícka služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D – SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E – PODPORNÉ SLUŽBY

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,

3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§ 13) tieto **formy sociálnych služieb**:

- **Ambulantná forma** – poskytuje sa fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby,
- **Terénna forma** – poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí,
- **Pobytová forma** v zariadení – poskytuje sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba,
- **Iná forma** – poskytuje sa najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

1.8 Vzťah komunitného plánu k nadradeným dokumentom

Komunitný plán sociálnych služieb sa v zmysle § 83 ods. 2 zákona o sociálnych službách vypracúva na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. V súčasnom období sú platné **Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030**, v ktorých sú zadefinované 4 národné priority na nasledovné obdobie (pozri kap. 1.6). Kľúčovú úlohu v otázke systémového riešenia „fungovania“ sociálnych služieb na území Slovenskej republiky má predovšetkým štát, a to najmä prostredníctvom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a zákonodarného zboru (realizácia potrebných štrukturálnych zmien v oblasti sociálnych služieb, nastavenie legislatívy, spôsobu a podmienok financovania sociálnych služieb, povinností, zodpovedností a pod.). Samozrejme, v súčinnosti s participujúcimi subjektmi, medzi ktoré patria aj obce a mestá.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítaz svojou štruktúrou, analýzami a zadefinovanou stratégiou nadväzuje najmä na Národnú prioritu 1 (Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb) a Národnú prioritu 4 (Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb). Realizovanými analýzami a dotazníkovým prieskumom medzi obyvateľmi obce zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb a na základe týchto výsledkov určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Napriek tomu, že žiadny predpis takúto povinnosť explicitne neustanovuje, mal by KPSS (okrem súladu s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb) zároveň byť v súlade aj s Programom rozvoja obce, vypracovaným podľa § 8 alebo § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov (z dôvodu, že KPSS sa zameriava „len“ na sociálne služby, ako jednu z mnohých súčastí fungovania spoločnosti, pričom program rozvoja obce rieši problematiku rozvoja svojho územia komplexne). Obec Vítaz má aktuálne platný **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vítaz na roky 2025-2031** (ďalej aj „PHSR 2025-2031“). Tento dokument sa zaoberá sociálnymi službami v analytickej časti. Ďalej, v ďalších častiach dokumentu, je zadefinovaná Priorita: Sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť a v rámci nej Opatrenie 2.4: Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít, kde sú zadefinované rôzne sociálne služby a sociálne aktivity. KPSS obce Vítaz je plne v súlade so spomínanou prioritou a opatrením PHSR obce 2025-2031.

2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA

Sociálne služby predstavujú jednu z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a sú alebo v budúcnosti môžu byť pre mnohých dôležitou oporou sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb. Dostupnosť sociálnych služieb (či už z hľadiska geografického alebo z hľadiska ich variability) do značnej miery závisí od rôznorodosti ich poskytovateľov, a preto je veľmi dôležité pri ich plánovaní vychádzať najmä z porovnania existujúcej ponuky sociálnych služieb so zistenými potrebami prijímateľov. Pre správne určenie potrieb poskytovania sociálnych služieb je tak potrebné poznať sociálne a demografické východiská.

2.1 Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Vítaz za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 38 (z 2 056 v roku 2014 na 2 018 v roku 2023).

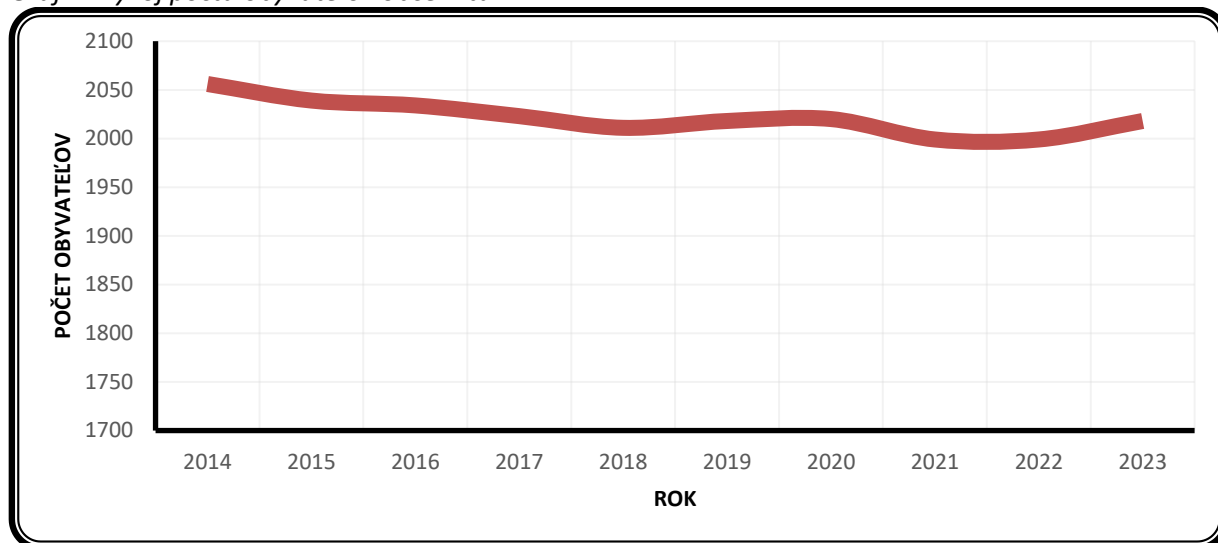
Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvateľov (k 31.12.)	2056	2039	2034	2023	2011	2018	2020	1999	1999	2018
Živonarodení	27	23	26	20	22	31	24	24	29	25
Zomrelí	15	14	14	13	17	9	20	24	21	16
Bilancia prirodzeného pohybu	12	9	12	7	5	22	4	0	8	9
Priťahovaní	27	0	5	9	17	6	13	12	19	29
Vysťahovaní	20	26	22	27	34	21	15	30	27	19
Migračné saldo	7	-26	-17	-18	-17	-15	-2	-18	-8	10
Bilancia celkového pohybu	19	-17	-5	-11	-12	7	2	-18	0	19
Hr.m. živorodenosti (‰)	13,1	11,3	12,8	9,9	10,9	15,4	11,9	12,0	14,5	12,4
Hr.m. úmrtnosti (‰)	7,3	6,9	6,9	6,4	8,5	4,5	9,9	12,0	10,5	7,9
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	5,8	4,4	5,9	3,5	2,5	10,9	2,0	0,0	4,0	4,5
Hr.m. imigrácie (‰)	13,1	0,0	2,5	4,4	8,5	3,0	6,4	6,0	9,5	14,4
Hr.m. emigrácie (‰)	9,7	12,8	10,8	13,3	16,9	10,4	7,4	15,0	13,5	9,4
Hr.m. migračného salda (‰)	3,4	-12,8	-8,4	-8,9	-8,5	-7,4	-1,0	-9,0	-4,0	5,0
Hr.m. celkového prírastku (‰)	9,2	-8,3	-2,5	-5,4	-6,0	3,5	1,0	-9,0	0,0	9,4

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Vítaz za ostatných 10 rokov má mierne klesajúci trend. V porovnaní s rokom 2014 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2023 o 2 % nižší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Vítaz

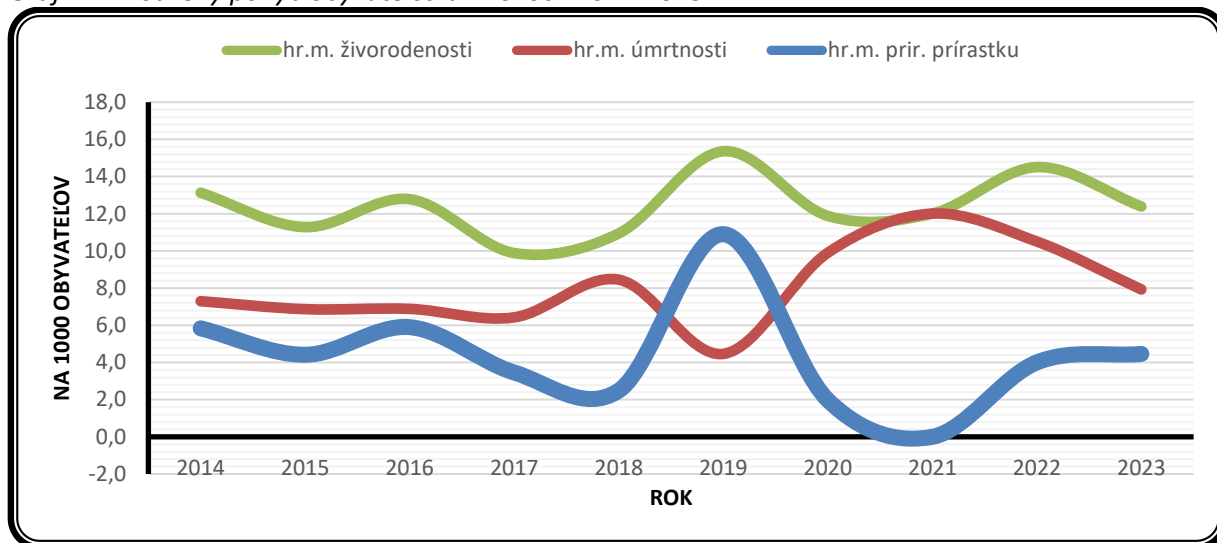
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne vyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 10-15 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 20-31. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola vo Vítaze 12,4 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Prešov sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 11,0 ‰, v Prešovskom kraji 11,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 9,0 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, na rozdiel od počtu živonarodených, menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2019 (9 osôb), najviac v roku 2021 (24 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 4,5 po 12,0 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol vo Vítaze len 8,1 ‰. V obci teda môžeme pozorovať nižšiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 10,0 ‰) a približne rovnakú akú má Prešovský kraj (8,5 ‰) i okres Prešov (cca 8,0 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Vítaza. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne zisková (až 9x), pričom 1x bola bilancia vyrovnaná (2021). Negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu nezaznamenala ani raz. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od 0,0 ‰ po 10,9 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov vysoko priaznivá. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k výraznému prírastku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

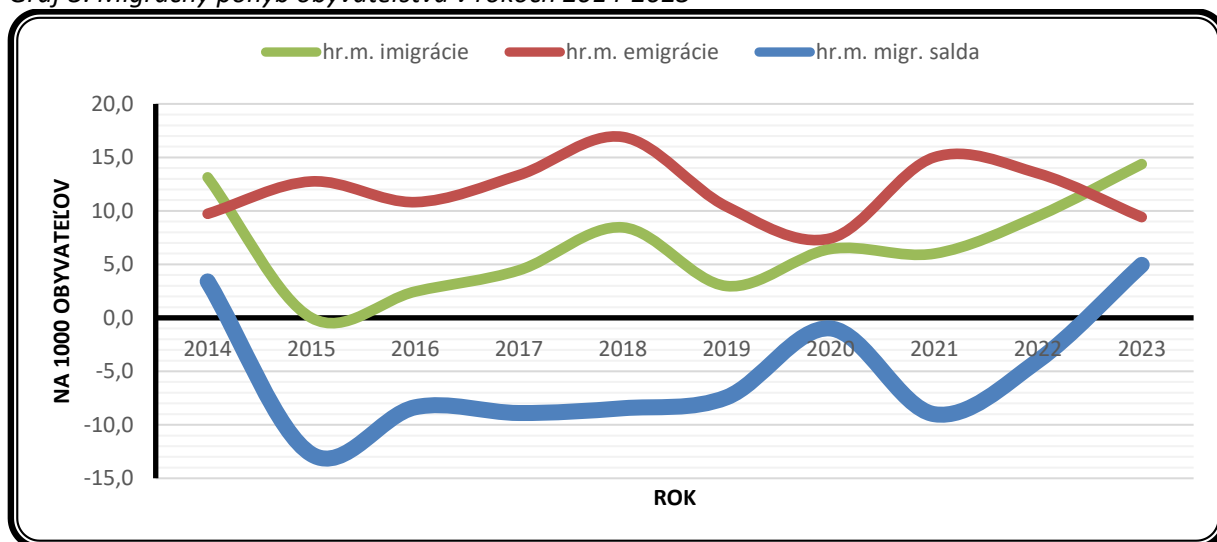

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci pozitívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu je na tom presne opačne. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 6,8 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 13,7 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala oveľa vyššie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 11,9 ‰ (v priemere 24,1 vysťahovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol nepriaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -26 osôb v roku 2015 po +10 osôb v roku 2023. Kladné migračné saldo obec zaznamenala len 2x, až 8x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje negatívnu bilanciu migračného salda, pričom z aspektu migrácie v nej prebiehajú prevažne depopulačné procesy. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je nepriaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

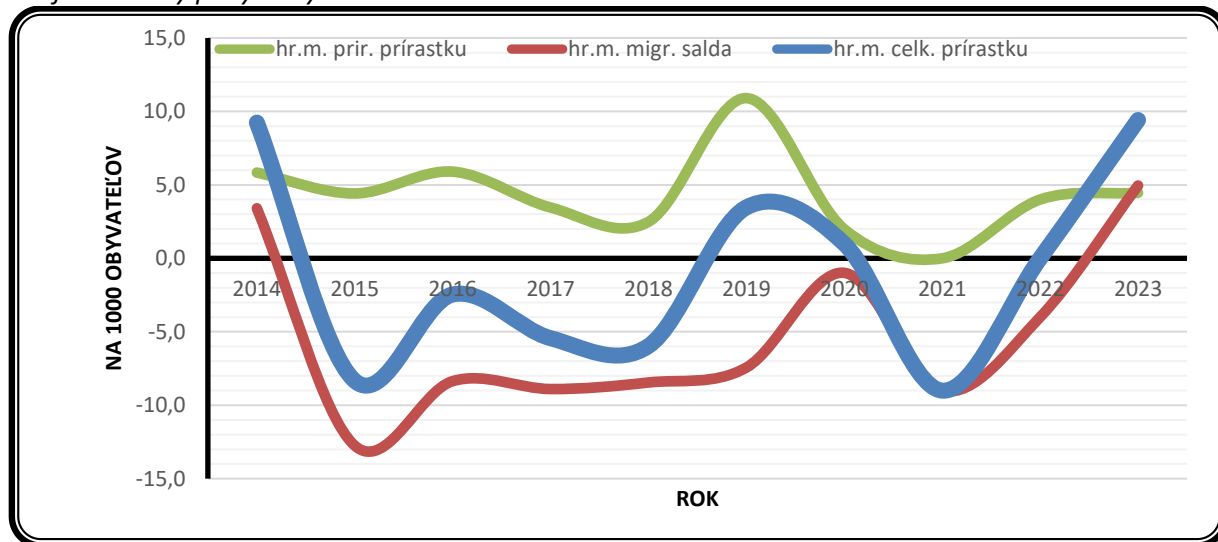
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia kladné hodnoty (viac ľudí sa v týchto rokoch narodilo ako zomrelo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov takmer každoročne rástol. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala

väčšinou záporné hodnoty, znamenajúce migračný úbytok obyvateľstva (viac ľudí sa z obce v danom roku vysťahovalo ako sa do nej prisťahovalo).

Keďže však migračné úbytky dosiahli celkovo vyššiu hodnotu ako prirodzené prírastky, výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je celkový úbytok obyvateľov obce Vítaz. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska mierne klesá).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

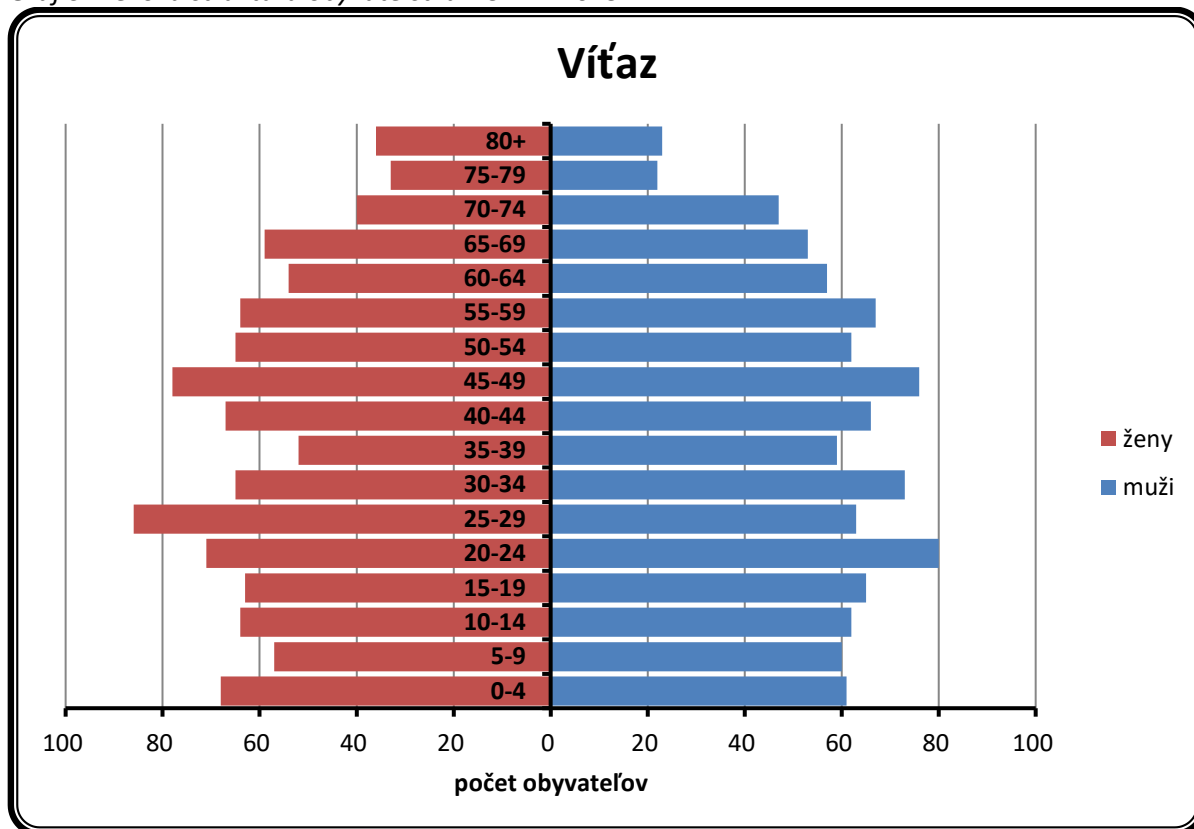
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.2 Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Vítaza ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 372 k 682 k 31.12.2023). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Vítaza majú vekové skupiny (podľa poradia) 45-49 ročných (154 obyvateľov), 20-24 ročných (151) a 25-29 ročných (149 obyvateľov). K 31.12.2023 tu spomedzi 2 018 obyvateľov žilo 372 detí do 14 rokov a 313 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 2 018 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 996 mužov a 1 022 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2023

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce rýchlo starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 36,22 na 38,83 rokov. V porovnaní s priemerom Slovenskej republiky žije v obci trochu mladšie obyvateľstvo, to však starne rýchlejším tempom ako je priemer SR.

Tabuľka 2: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vítaz	36,22	36,76	37,15	37,60	38,04	38,30	38,49	38,49	38,74	38,83
Slovenská republika	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39	41,62	41,91

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, mierne prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 66,1 %.

Tabuľka 3: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2023	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Vítaz	2 018	372	1 333	313	18,4	66,1	15,5

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.3 Národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľstva

Národnostné zloženie obyvateľstva Vítazu bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 99,1 % obyvateľov (1 998 z 2 017 osôb).

Tabuľka 4: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	1 998	99,1
rómska	2	0,1
česká	1	0,0
albánska	1	0,0
nezistená	15	0,7
SPOLU	2 017	100,0

Zdroj: SODB 2021

Údaje o národnostnej štruktúre obyvateľstva, získané z SODB 2021, sú však výrazne skreslené. Obyvatelia rómskej národnosti majú totižto tendenciu hlásiť sa (z rôznych dôvodov) najmä k slovenskej národnosti (ale aj iným). Reálnejší obraz o celkovom počte Rómov v obci poskytujú údaje z Atlasov rómskych komunit (ARK) 2004, 2013 a 2019.

V obci sa zvyšuje celkový počet, ako aj podiel Rómov. Kým v roku 2004 žilo vo Vítaze 88 obyvateľov rómskej národnosti, ktorí predstavovali 4,7 %-ný podiel na celkovom počte obyvateľov, v roku 2019 to bolo už 300 osôb s 15,0 % podielom. Zatiaľ čo počet Rómov sa za 15 rokov (v období 2004-2019) zvýšil takmer 3,5-násobne, počet obyvateľov nerómskeho pôvodu za ten istý čas klesol o 3,2 % (pričom obzvlášť výrazný pokles obec zaznamenala v období 2013-2019 – za 7 rokov počet obyvateľov iného ako rómskeho pôvodu klesol až o 7,5 %).

Tabuľka 5: Rómske obyvateľstvo v obci Vítaz podľa rôznych zdrojov

	Celkový počet obyvateľov obce podľa ARK	Počet obyvateľov „nerómskeho“ pôvodu	Počet Rómov	Podiel Rómov (%)
ARK 2004	1 872	1 784	88	4,7
ARK 2013	2 017	1 868	149	7,4
ARK 2019	2 027	1 727	300	15,0

Zdroj: vlastné spracovanie na základe ARK 2004, 2013 a 2019

V konfesijnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 95,7 % obyvateľov (1 931 z 2 017 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásili 2,3 % obyvateľov obce (47 osôb) a u 1,0 % obyvateľov (20 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	47	2,3
Rímskokatolícka cirkev	1 931	95,7
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	0,1
Gréckokatolícka cirkev	4	0,2
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,0
Kresťanské zbory	3	0,1

Starokatolícka cirkev	5	0,2
budhizmus	1	0,0
ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	2	0,1
iné	1	0,0
nezistené	20	1,0
SPOLU	2 017	100,0

Zdroj: SODB 2021

2.4 Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Vítaz za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 53 až 125. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 5,4 % (2017) po 12,8 % (2015), pričom k 31.12.2023 bola na úrovni 6,5 %. Pre porovnanie, k 31.12.2023 bola miera nezamestnanosti v Prešovskom kraji na úrovni 10,4 % a v Slovenskej republike 6,1 %.

Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku¹ na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku bol k 31.12.2023 v okrese Prešov na úrovni 5,6 %, v Prešovskom kraji 7,7 % a v Slovenskej republike 4,7 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Prešov susedí, bol tento podiel nasledovný: Levoča 7,1 %, Sabinov 9,9 %, Bardejov 9,0 %, Svidník 9,3 %, Vranov nad Topľou 10,8 %, Košice - okolie 6,3 % a Gelnica 7,6 %.

Tabuľka 7: Vývoj nezamestnanosti v obci

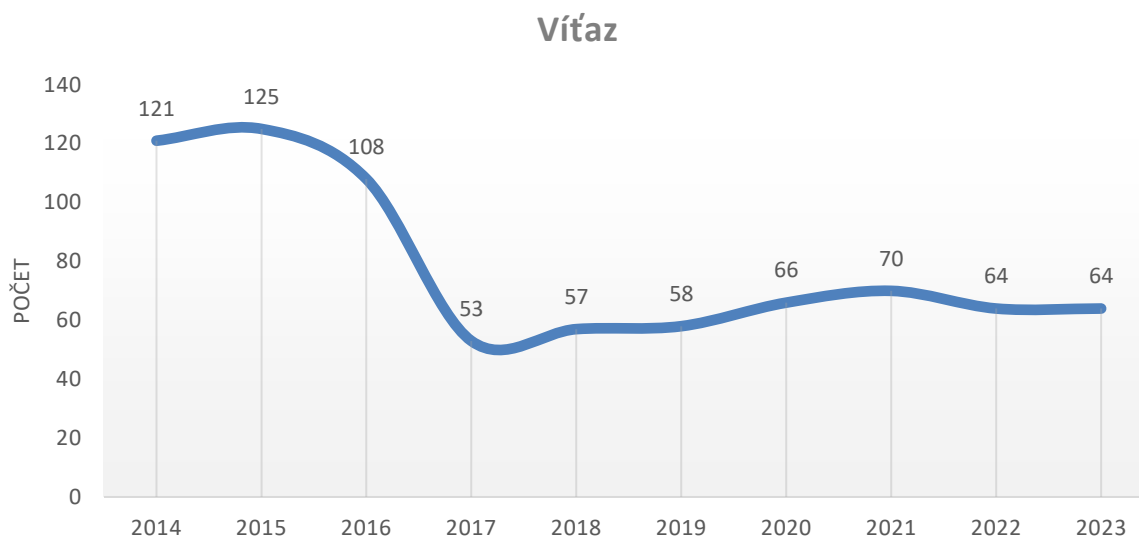
k 31.12.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet UoZ	121	125	108	53	57	58	66	70	64	64
Miera nezamestnanosti* (%)	12,3	12,8	11,0	5,4	5,8	5,9	6,7	7,1	6,5	6,5

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: SODB 2021, UPSVaR, vlastné spracovanie

¹ Od roku 2023 už UPSVaR nezverejňuje za okresy SR ukazovateľ „miera nezamestnanosti“ (ktorý sa vypočíta na základe počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v okrese), ale iný ukazovateľ – „Podiel UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ v danom okrese (ako sám názov napovedá – ukazovateľ sa vypočíta na základe počtu obyvateľov v produktívnom veku; udáva sa taktiež v %). Tento „nový“ ukazovateľ býva oproti miere nezamestnanosti spravidla o cca 1 až 3 p.b. nižší (v závislosti od územnej jednotky).

Graf 6: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2014-2023 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

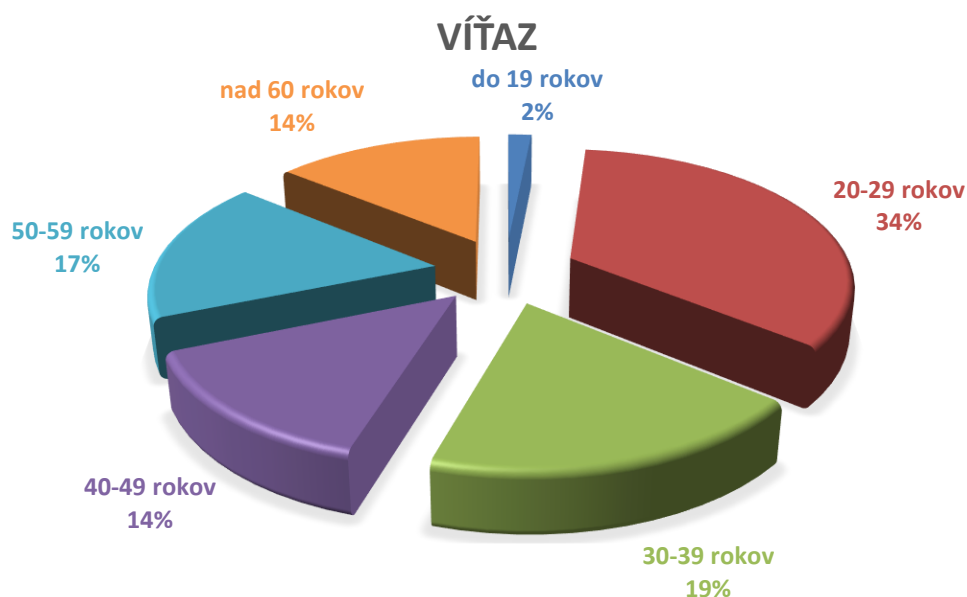
Na konci roku 2023 bolo v obci Vítaz prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 64 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 33 mužov (51,6 %) a 31 žien (48,4 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, najväčšie problémy s nezamestnanosťou v obci majú obyvatelia vo veku 20-29 rokov. Ide o vekovú skupinu obyvateľov (spravidla absolventov), ktorá je na trhu práce marginalizovaná z dôvodu nedostatku pracovných skúseností.

Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
1	1,6	22	34,4	12	18,8	9	14,1	11	17,2	9	14,1	64	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

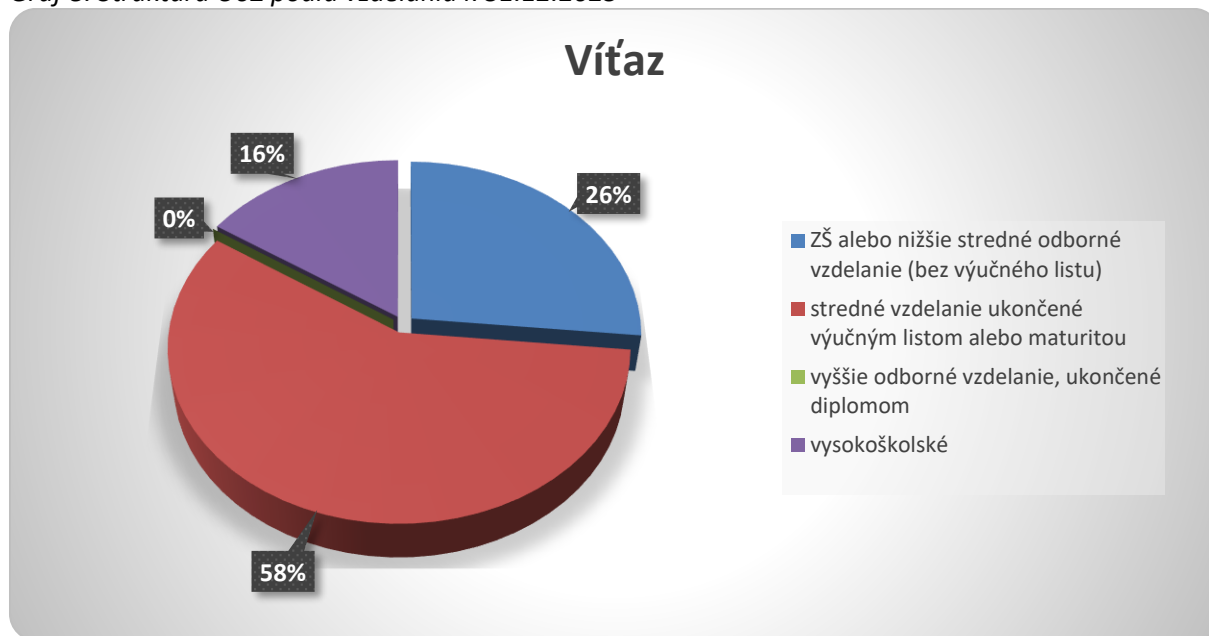
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je vo Vítaze negatívnou skutočnosť, že zo 64 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2023 bolo až 26 % UoZ (17 osôb) takých, ktorí majú najvyššie ukončené vzdelanie základnú školu alebo nižšie stredné odborné vzdelanie (bez výučného listu).

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2023

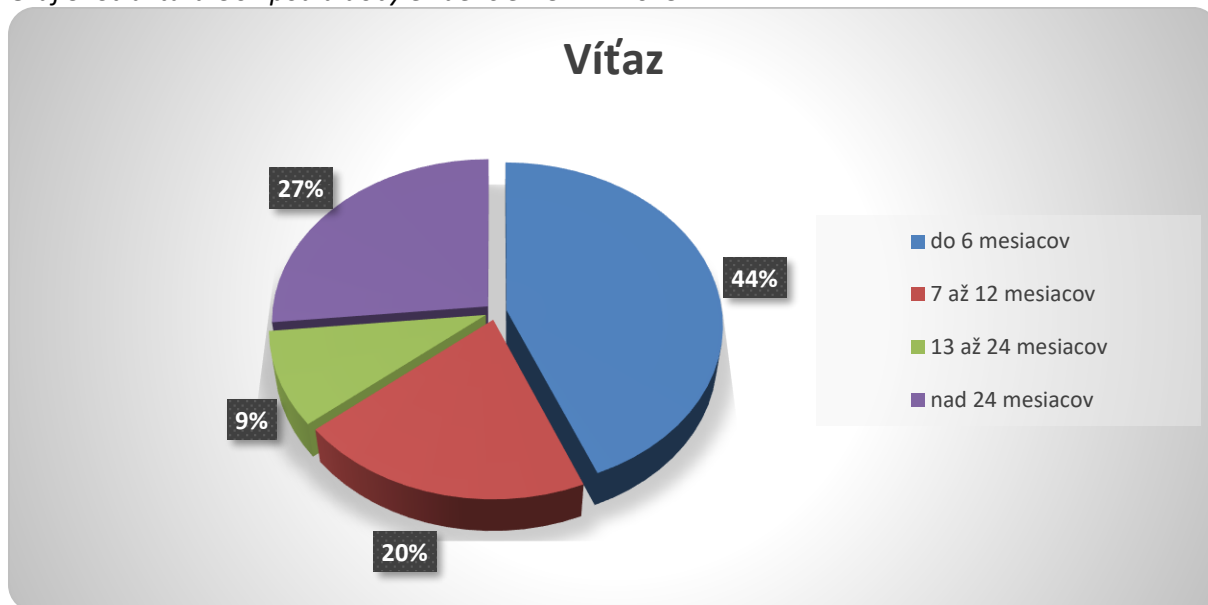

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2023 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 41 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). Vo Vítaze bol k 31.12.2023 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 36 %, pričom až 27 % (17 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v tejto štruktúre rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri tejto štruktúre sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa klasifikácie zamestnaní majú vo Vítaze osoby, ktoré bezprostredne pred zaradením do evidencie boli bez zamestnania (34 zo 64 UoZ; 53,1 %). To sú tie osoby, ktoré doposiaľ ešte nikdy nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si od ukončenia školy doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (8 UoZ zo 64; 12,5 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, zber a triedenie odpadov a pod.).

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie (k 31.12.2023)

Trieda ISCO-08	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	2	3,1
3 - Technici a odborní pracovníci	2	3,1
4 - Administratívni pracovníci	6	9,4
5 - Pracovníci v službách a obchode	7	10,9
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	2	3,1
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	3	4,7
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	8	12,5

N/A - neurčené	0	0,0
Bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania	34	53,1
Spolu	64	100,0

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

2.5 Školstvo a zdravotníctvo

V rámci predprimárneho vzdelávania je v obci na adrese Vítaz 183 k dispozícii materská škola, ktorá funguje ako neprávny subjekt a jej zriaďovateľom je obec Vítaz. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie, v šk. roku 2023/2024 ju navštevovalo 67 detí. Popri materskej škole funguje aj školská jedáleň. Kapacita materskej školy je nedostatočná, potrebné je jej rozšírenie.

Vo Vítaze sa na súpisnom čísle 263 nachádza aj základná škola pre 1.-4. ročník. Ide taktiež o neprávny subjekt, ktorého zriaďovateľom je obec Vítaz. Popri ZŠ je zriadený (ako organizačná zložka ZŠ) aj školský klub detí, v ktorom majú žiaci školy možnosť absolvovať v popoludňajších hodinách rôzne výchovno-vzdelávacie aktivity. Popri ZŠ je zriadená aj menšia telocvičňa, ktorá je však priestorovo nedostatočná. V záujme skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu na úseku telesnej výchovy by bolo vhodné vybudovať telocvičňu. Základnú školu v šk. roku 2023/2024 navštevovalo 106 žiakov. Aj kapacity ZŠ sú nedostatočné, taktiež je potrebné ich rozšírenie. Žiaci 5.-9. ročníka, plniaci si povinnú školskú dochádzku, dochádzajú do ZŠ v Širokom (s touto obcou je zriadený spoločný školský obvod).

Obyvatelia Vítaza musia za primárnu zdravotnú starostlivosť dochádzať. Ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce Vítaz, v rámci ktorých sa zriaďujú zdravotné obvody (ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, všeobecného lekára pre deti a dorast, ambulancia zubného lekára a gynekologická ambulancia), sa totižto nachádzajú v Širokom. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie sa nachádzajú v okolitých mestách.

2.6 Bývanie

Charakteristika bytového fondu vo Vítaze je na priemernej úrovni. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 591 domov, v ktorých bolo 597 bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (551 domov; 93,2 %). V obci sa nachádza aj 1 bytový dom so 6 bytmi – ide o nájomné byty vo vlastníctve obce.

Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 176 domov (29,8 %), žiadnu vodovodnú prípojku nemalo 57 domov (9,6 %). Keďže v obci nie je vybudovaná verejná kanalizácia s pripojením na ČOV, žiadny dom nie je na ňu napojený. V obci sa nachádzajú najmä veľmi veľké byty (s 5 a viac obytnými miestnosťami). Väčšina domov v obci bola postavená počas socializmu, pomerne výraznú výstavbu však možno v obci pozorovať aj v ostatných rokoch.

Tabuľka 10: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	551	93,2
bytový dom	1	0,2
polyfunkčná budova	0	0,0
ostatné budovy na bývanie	0	0,0
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,0
núdzový objekt, neurčený na bývanie	36	6,1
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	1	0,2
ostatné	2	0,3
nezistený	0	0,0
SPOLU	591	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 11: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	Spolu
Počet domov	176	339	8	6	57	5	591
Podiel (%)	29,8	57,4	1,4	1,0	9,6	0,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	Spolu
Počet domov	495	0	16	78	2	591
Podiel (%)	83,8	0,0	2,7	13,2	0,3	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Byty podľa obytých miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu
Počet bytov	11	69	97	182	236	2	597
Podiel (%)	1,8	11,6	16,3	30,5	39,5	0,3	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919- 1945	1946- 1960	1961- 1980	1981- 2000	2001- 2010	2011- 2015	2016 a neskôr	nezistené	Spolu
Počet domov	3	24	114	162	171	70	24	21	2	591
Podiel (%)	0,5	4,1	19,3	27,4	28,9	11,8	4,1	3,6	0,3	100,0

Zdroj: SODB 2021

Problémovou z hľadiska bývania je v obci rómska osada, kde sa koncentrujú najmenej kvalitné obydlia. Ide o segregovanú rómsku osadu, obývanú výlučne príslušníkmi marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Všetci obyvatelia obce rómskej národnosti zároveň bývajú v tejto osade (tzn., že žiadni Rómovia nebývajú v centrálnej časti obce).

V čase vydania ARK 2019 bolo v osade celkom 35 obydľí s rómskym obyvateľstvom, z čoho bolo 5 neskolaudovaných murovaných domov a 30 chatrčí. Žiadne z obydľí teda nebolo riadne skolaudované, pričom takýto stav pretrvával aj v čase spracovania tohto PHSR (leto 2024). V 5 neskolaudovaných murovaných rodinných domoch žilo 50 osôb (priemerná obložnosť 10,0 osoby na 1 dom), v 30 chatrčiach žilo 250 osôb (obložnosť 8,3). Obložnosť rómskych obydľí je teda extrémne vysoká.

Bývanie v neskolaudovaných domoch predstavuje veľký problém, nakoľko takéto domy predstavujú spravidla čierne stavby, nie je teda možné legálne ich pripojiť na inžinierske siete (elektrina, vodovod, kanalizácia, plyn...). Navyše, v takýchto domoch žijú osoby spravidla v mimoriadne zlých hygienických podmienkach, bez prístupu k tečúcej vode priamo v dome, bez splachovacieho záchoda. Takéto zlé hygienické podmienky majú veľmi negatívne dopady na život a zdravie celej komunity. V osade je pritom z inžinierskych sietí dostupná len elektrická energia. Vodu si celá osada čerpá z jednej spoločnej studne.

Územný plán obce počíta do budúca s rozvojom bývania tak v rámci existujúcej zástavby (napr. zahusťovaním zástavby – na záhradách rodinných domov, príp. zbúraním starého domu a výstavbou nového), ako aj postupným rozširovaním existujúcej zástavby (napr. predĺžením existujúcich ulíc v iných lokalitách obce). Samospráva obce zároveň v záujme rozvoja bývania postupne pripravuje až 3 nové, samostatné lokality IBV na výstavbu rodinných domov – IBV Marmužov, IBV Dlhé a IBV Harb. Zároveň je obec vlastníkom už spomínaného bytového domu s nájomnými bytmi. V nadväznosti na záujem o nájomné bývanie je vhodné vybudovať v obci ešte jeden bytový dom s nájomnými bytmi.

Mimoriadne dôležitým faktorom z pohľadu rozvoja obce (nielen z pohľadu rozvoja individuálnej bytovej výstavby, ale z pohľadu komplexného rozvoja – tzn. napr. aj poľnohospodárstva, budovania infraštruktúry, prípadných nájomných vzťahov k pozemkom a pod.) je jednoduchosť / resp. komplikovanosť vlastníckej štruktúry pozemkov v katastri obce.

V tejto súvislosti možno konštatovať, že štruktúra vlastníckych vzťahov k pozemkom v katastri obce Vítaz je mimoriadne komplikovaná (obrovský počet parciel; väčšina parciel zapísaná v registri „E“; obrovské množstvo spoluvlastníkov na jednotlivých parcelách a pod.). Riešením tohto (z pohľadu komplexného rozvoja obce) negatívneho javu je vykonanie komplexného projektu pozemkových úprav (PPÚ) v extraviláne.

3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú. Ich cieľom je zaistiť pomoc a podporu ľuďom, ktorí riešia najrôznejšie problémy z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, či krízovú sociálnu situáciu a nie sú schopní tieto problémy riešiť bez pomoci druhých.

3.1 Verejný poskytovateľ sociálnych služieb

Verejným poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, vyšší územný celok a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom.

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,
- utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
  - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  - nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
  - opatrovateľskej služby,
  - prepravnej služby,
  - odľahčovacej služby,
  - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona,
  - terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, evidenciu rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

Samospráva obce však môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Obec Vítaz v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** vyššie spomínaná povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **opatrovateľská služba:** sociálna služba poskytovaná obcou terénnou formou na neurčitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a tiež fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Ide teda najmä o pomoc osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo

zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí). Obec Vítaz túto službu poskytuje terénou formou, v roku 2024 ju poskytuje 1 osobe prostredníctvom 1 opatrovateľky;

- **zariadenie pre seniorov:** obec je zriaďovateľom zariadenia pre seniorov s kapacitou 12 osôb. V čase spracovania tohto PHSR je kapacita zariadenia naplnená na 100 %;
- **služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa:** ide o tzv. detské jasle – túto sociálnu službu začína obec Vítaz poskytovať od septembra 2024 v budove na adrese Vítaz 641.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Posudková činnosť

Ako už bolo spomenuté vyššie, obec Vítaz povinne zo zákona vykonáva (o.i.) posudkovú činnosť na účely poskytovania sociálnej služby. Táto činnosť pozostáva z lekárskej a zo sociálnej posudkovej činnosti. Cieľom posudkovej činnosti je zistiť odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a odkázanosť na poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti.

Lekársku posudkovú činnosť vykonáva lekár na základe zmluvy s obcou. V rámci nej lekár hodnotí a posudzuje zdravotný stav a zmeny zdravotného stavu fyzickej osoby, ktorá podala obci žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Posudzujúci lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce.

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva zamestnanec obce (alebo iná osoba na základe zmluvnej spolupráce s obcou). V rámci nej sa posudzujú individuálne predpoklady fyzickej osoby, jej rodinné prostredie a prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby v oblasti úkonov sebaobsluhy, úkonov starostlivosti o domácnosť a základných sociálnych aktivít.

Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, záujem o tie sociálne služby, na ktoré vydáva obec v rámci svojich kompetencií rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, je pomerne veľký. Za ostatných 5 rokov vydala obec Vítaz 25 rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu, pričom väčšina z nich bola vydaná na opatrovateľskú službu.

Tabuľka 15: Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Vítaz v období 2019-2023

Počet / rok	2019	2020	2021	2022	2023	SPOLU
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na opatrovateľskú službu	2	3	8	1	4	18
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení pre seniorov	2	2	2		1	7
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení opatrovateľskej služby						0
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v dennom stacionári						0
ROZHODNUTIA SPOLU:	4	5	10	1	5	25

Zdroj: Obecný úrad Vítaz

3.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Vo Vítaze v čase spracovania tohto Komunitného plánu (leto 2024) pôsobí jeden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb: nezisková organizácia Oáza, n.o., Široké. Táto nezisková organizácia poskytuje obyvateľom Vítaza opatrovateľskú službu v domácnosti.

Okrem tejto služby môžu obyvatelia Vítaza v prípade potreby využiť pomoc viacerých neverejných (ako aj verejných) poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby rôznou formou (terénnou, ambulantnou, príp. inou) či už na území celého Prešovského kraja alebo v regióne okresu Prešov, príp. iného okresu v rámci Slovenska.

3.3 Aktivity obce Vítaz a iných subjektov na úseku sociálnej starostlivosti (mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách)

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Vítaz pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **dotácia na stravu a školské potreby pre deti zo sociálne odkázaných rodín:** obec na zmiernenie sociálneho vylúčenia a na podporu vzdelávania detí zo sociálne slabších rodín v spolupráci s UPSVaR dotuje takéto rodiny finančnými prostriedkami, v školskom roku 2023/2024 poskytla 42 takýchto príspevkov;
- **výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; v školskom roku 2023/2024 bola obec Vítaz osobitným príjemcom prídavku na 9 detí;
- **výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; v čase spracovania tohto komunitného plánu bola obec Vítaz osobitným príjemcom dávky na 1 osobu;
- **dotácia na stravu seniorom:** ide o finančnú pomoc osobám, ktoré patria medzi nízkopríjmové skupiny obyvateľstva; obec v roku 2024 aktuálne poskytuje dotáciu na stravu 25 seniorom vo výške 0,45 €/obed;
- **donáška obedov seniorom:** pomoc osobám, ktoré si nevedia zabezpečiť obed vlastnou cestou; Ide o službu spojenú s prípravou, výdajom a rozvozom stravy do domácností, ktorú obec na požiadanie zabezpečuje imobilným osobám alebo osobám so zníženou schopnosťou pohybu; v roku 2024 poskytuje obec donášku obedov 25 osobám;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v obci túto službu mesačne využíva priemerne cca 10 dlhodobo nezamestnaných osôb;
- **miestne občianske a preventívne služby (MOaPS)** (bývalé rómske občianske hliadky, potom miestne občianske poriadkové služby; od r. 2023 sa nazývajú miestne občianske a preventívne služby, tzv. MOaPS): služba poskytovaná v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorej cieľom je (o. i.) zabezpečiť udržiavanie verejného poriadku a bezpečnosti v obci, podporovať komunitný rozvoj a znižovať trestnú činnosť v rámci protispoločenských konaní. Okrem hlavných cieľov sa v rámci spoločenského dialógu taktiež buduje vzťah medzi rómskym a nerómskym obyvateľstvom obce. V rámci tohto projektu získavajú v obci zamestnanie príslušníci marginalizovaných rómskych komunít. V čase spracovania tohto KPSS sú v obci v rámci MOaPS zamestnané 4 osoby;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;

- **sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela:** obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu, mladému dospelému a iným dospelým osobám ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania. Pomoc na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obec poskytuje povinne za predpokladu, že takáto situácia nastane.

Ďalšou dôležitou aktivitou obce Vítaz v sociálnej oblasti je jej zapojenie do projektu **Rozvojové tímy**. V rámci tohto projektu je vo Vítaze zamestnaných viacero osôb, pričom priamo v obci vzniklo Centrum rozvojového tímu (so svojimi priestormi). Za hlavný cieľ projektu sa kladie integrovaný komplexný prístup so zameraním na zlepšovanie životných podmienok, s dôrazom na charakter potrieb a špecifických problémov cieľovej skupiny, ktorou sú marginalizované rómske komunity.

Nepriaznivá situácia obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít viedla na Slovensku k vzniku pilotného projektu Rozvojové tímy - I. fáza, projektu strategického významu (NP RT I.), ktorý podporuje vzájomné učenie sa, desegregáciu a súdržnosť celej sídelnej komunity. Obec Vítaz je jednou zo 60 zapojených obcí, kde sa NP RT I. realizuje. Rozvojové tímy sú koordinované a metodicky usmerňované Úradom splnomocnenca vlády pre rómske komunity. Realizácia projektu zahŕňa mäkké aktivity (najmä oblasť vzdelávania, bývania, zamestnanosti, boja s rómskym rasizmom) a tiež tvrdé aktivity, spojené s nevyhnutným infraštruktúrnymi investíciami (napr. výstavba a rekonštrukcia vodovodov, výdajných stojanov, vodných zdrojov a pod., budovanie stokových sietí a ČOV, budovanie infraštruktúry pre odpadové hospodárstvo a pod.).

Okrem poskytovania všetkých vyššie uvedených služieb (či už sociálnych služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách alebo služieb poskytovaných na základe iných zákonov alebo VZN obce, príp. služieb poskytovaných prostredníctvom mimovládnych organizácií), predstavujú veľmi významnú súčasť komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti aj rôzne organizácie. Dôležitou súčasťou každodenného života obyvateľov, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú totižto rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmto sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asociálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod.

Z tohto hľadiska je pozitívnym momentom skutočnosť, že vo Vítaze vyvíjajú sociálne aktivity a spoločenskú činnosť viaceré subjekty a organizácie – okrem samotnej obce, ktorá počas roka organizuje viaceré kultúrno-spoločenské podujatia, je to napr. Slovenský zväz zdravotne postihnutých, ktorý organizuje pre svojich členov rôzne výlety, posedenia pri guláši, posedenia seniorov a ŤZP osôb, príp. iné aktivity, Zväz záhradkárov, ktorý umožňuje výmenu skúseností pri záhradníckych prácach a v neposlednom rade tiež telovýchovná jednota TJ Družstevník Vítaz, ktorá miestnym obyvateľom poskytuje možnosť vykonávania športových aktivít (futbal).

3.4 Požiadavky prijímateľov sociálnych služieb

Pre vytvorenie funkčného, širokého a dostupného systému sociálnych služieb pre obyvateľov obce je veľmi dôležitým predpokladom podrobné poznanie potreby týchto služieb. Odhad potreby služieb v obci môžu dopĺňať a upresňovať demografické trendy a vývoj, odhady expertov a predstavitel'ov samosprávy a vyjadrenia samotných obyvateľov.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby sa obec bude orientovať na:

- účinný, efektívny a komplexný systém poskytovania sociálnych služieb, sociálnej pomoci a podporných služieb z úrovne samosprávy,
- rozšírenie formy sociálnych a podporných služieb podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľov našej obce,
- podporu poskytovania existujúcich sociálnych služieb,
- podporu výstavby domov a bytov,
- postupné odstránenie bariér v obci (na verejných priestranstvách, v rámci úradov a inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života),
- elimináciu negatívnych sociálno-patologických javov v dôsledku neefektívneho využívania voľného času,
- zapojenie čo najviac detí do predškolskej výchovy,
- funkčný systém osvetu a motivácie pre vzdelanie a pokračovanie v štúdiu,
- zvýšenie zaangažovanosti verejnosti, ale aj ŤZP občanov so zdravotnými obmedzeniami na eliminácii sociálnej vylúčenosti obyvateľov obce z dôvodu zdravotných obmedzení.

Z analýzy požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov obce vyplývajú nasledovné skutočnosti:

Tabuľka 16: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce

Cieľová skupina	Druh požadovanej soc. služby ¹	Forma požadovanej soc. služby ²	Požad. soc. služba je v obci zabezpečená dostatočnou kapacitou (A/N)	Ak soc. služba nie je zabezpečená, kvantifikácia navýšenia potrebnej kapacity
Seniori	C 2	terénna	A	-
	C 1.2	pob.-ročná	A	-
ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	C 2	terénna	A	-
Deti, mládež a rodina	B 4	ambulantná	A	-
Neprispôsobiví občania	-	-	-	-

¹ číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

² jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

Zdroj: vlastné spracovanie

4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V predchádzajúcej časti dokumentu boli analyzované rôzne aspekty, spojené so sociálnou sférou, sociálnou starostlivosťou a sociálnymi službami v obci Vítaz (ako napr. demografické východiská, štruktúra uchádzačov o zamestnanie, oblasť školstva, podmienky bývania v obci a pod.). Z vykonanej analýzy vyplynuli rôzne špecifické problémy v obci Vítaz, na ktoré je v nasledujúcom období potrebné sa zamerať.

4.1 Cieľové skupiny

Sociálne služby je nutné poskytovať predovšetkým tým obyvateľom, ktorí sú z rôznych dôvodov znevýhodnení, resp. ohrození sociálnou exklúziou (príp. existuje reálny predpoklad, že takáto situácia u nich nastane). Ide najmä o nasledovné skupiny obyvateľov:

- seniori,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom,
- občania ohrození správaním iných fyzických osôb, rodiny so zanedbávanými deťmi, s deťmi s poruchami správania, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb; resp. pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy,
- dlhodobo nezamestnaní a občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
- neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života), zotrvávajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Po zhrnutí a analýze všetkých relevantných podkladov a po špecifikácii problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces komunitného plánovania sociálnych služieb z hľadiska strategického plánovania zameraný prioritne na **štyri nosné cieľové skupiny**:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním**

4.2 Ciele, priority a opatrenia

Dôležitou súčasťou komunitného plánovania je zadefinovanie konkrétnych opatrení – a to nielen v nadväznosti na zákon o sociálnych službách, ale aj iných opatrení, ktoré dokážu napomáhať cieľovým skupinám v ich sociálnej inklúzii. V procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb sú teda ciele, priority a konkrétne opatrenia špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny. Jednotlivé opatrenia sú koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v širšom kontexte, aby ich mohli využívať všetci obyvatelia obce.

Ciele, priority a opatrenia, zadefinované v záujme rozvoja sociálnych služieb a uvedené v nasledujúcej tabuľke, boli samosprávou obce skoncipované na základe analýzy aktuálnej sociálnej situácie v obci, vykonanej v čase spracovania tohto komunitného plánu. V budúcnosti sa však sociálna situácia v obci môže zmeniť a môže sa stať, že sa zmenia aj požiadavky obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb. Z tohto dôvodu je potrebné uviesť, že **samospráva našej obce plánuje v budúcnosti v prípade potreby poskytovať, príp. zabezpečovať alebo spolupracovať pri zabezpečovaní aj iných sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách** (teda nielen tých, ktoré sú výslovne uvedené v nasledujúcej tabuľke).

Ďalej považujeme za potrebné upozorniť na skutočnosť, že obyvatelia našej obce môžu v prípade záujmu a splnenia konkrétnych podmienok využiť služby ktoréhokoľvek poskytovateľa sociálnych služieb na území kraja (príp. iného kraja). Prijímať sociálnu službu teda nemusia len na území našej obce, ale aj na území inej obce/mesta. Z tohto dôvodu je **strategickým záujmom samosprávy obce podľa aktuálnych možností a podmienok podporovať aj tých poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí svoje služby poskytujú našim obyvateľom v inej obci** (bez ohľadu na skutočnosť, či títo poskytovatelia sú v tomto komunitnom pláne konkrétne spomenutí alebo nie – nedokážeme totižto predpovedať, ktorí poskytovatelia budú svoje služby poskytovať našim obyvateľom v budúcnosti).

Okrem opatrení, ktoré sú špecificky orientované na jednotlivé cieľové skupiny (viď nasledujúca tabuľka), si samospráva obce zadefinovala aj spoločné, prierezové opatrenia, ktoré napomáhajú viacerým cieľovým skupinám a zabezpečujú komunitný rozvoj a rozvoj sociálnych služieb.

Ide o nasledovné **prierezové opatrenia**:

- *dohľad nad nesvojprávnymi občanmi* (v spolupráci so štátnou správou)
- *pomoc v krízových situáciách* (živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.)
- *podpora záujmovej činnosti v obci* (krúžková činnosť, klubová činnosť, rôzna iná záujmová činnosť podľa potreby...)
- *výkon inštitútu osobitného príjemcu* (v spolupráci so štátnou správou).

Tabuľka 17: Ciele, priority a opatrenia stratégie rozvoja

GLOBÁLNY CIEĽ Zabezpečiť obyvateľom obce kvalitné sociálne služby s orientáciou na ich potreby a preferencie							
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby ¹	Forma sociálnej služby ²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby ³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Seniori	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, sponzorské dary
	Starostlivosť o človeka	1.2 Poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	A	C 2	terénna	1	Obec, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Bezbariérovosť a dostupnosť	1.3 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	1.4 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, sponzorské dary
	Starostlivosť o človeka	1.5 Poskytovanie dotácií na stravu a poskytovanie služby donášky obedov do domácnosti seniorom	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce
	Starostlivosť o človeka	1.6 Prevádzkovanie zariadenia pre seniorov	A	C 1.2	pob.-ročná	12	Obec, prijímatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Bezpečnosť	1.7 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, sponzorské dary

Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby ¹	Forma sociálnej služby ²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby ³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami	Integrácia do spoločenského a pracovného života	2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	N	-	-	-	Obec, zamestnávateľa, ÚPSVaR
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Starostlivosť o človeka	2.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby	A	C 2	terénna	0	Obec, prijímatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Starostlivosť o človeka	2.4 Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.)	A	C 3, D 1..	Podľa potreby	Podľa potreby	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby ¹	Forma sociálnej služby ²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby ³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia	Zdravé trávenie voľného času	3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce a VÚC, SR, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce a VÚC, SR, EŠIF, sponzorské dary
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce

	Podpora rodín	3.4 Prevádzkovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (detských jaslí)	A	B 4	amb.	12	Obec, prijímatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby¹	Forma sociálnej služby²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Príslušníci sociálne vylúčených komúní, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním	Lepšie vzdelanie a uplatnenie na trhu práce	4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	N	-	-	-	Obec, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb, ďalších nástrojov AOTP a do projektov MOaPS	N	-	-	-	Obec, ÚPSVaR, EŠIF
	Dôstojné životné podmienky	4.4 Zriadenie výdajnej stanice pitnej vody v osade	N	-	-	-	Obec, EŠIF, štát
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.5 Zriadenie sociálneho podniku	N	-	-	-	Obec, štát

¹ podľa zákona o sociálnych službách (číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

² podľa zákona o sociálnych službách (jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

³ ak zadefinované opatrenie predstavuje sociálnu službu podľa zákona o sociálnych službách, je k tejto službe kvantifikovaná aj potrebná kapacita pre obec v čase schvaľovania tohto komunitného plánu; ak ide o sociálnu službu v zariadení, v kolónke je uvedený počet potrebných miest v tomto zariadení

Zdroj: vlastné spracovanie

Zohľadnenie miestnych špecifík a potrieb obyvateľov (fyzických osôb) v oblasti sociálnych služieb týkajúcich sa opatrovateľskej služby poskytovanej v územnom obvode obce vrátane doplnenia definície potrieb dôležitých pre rozvoj sociálnych služieb

- na základe monitoringu potrieb obyvateľov v oblasti opatrovateľskej služby bolo zistené, že niektoré osoby majú už dnes problém s mobilitou, ktorý sa pravdepodobne bude časom zväčšovať. Rovnako tu existuje predpoklad postupne sa zhoršujúceho zdravia u seniorov nadobúdaním vyššieho veku. V tejto súvislosti obec eviduje zvyšujúci sa tlak na poskytovanie opatrovateľskej služby väčšiemu počtu osôb a bude sa snažiť zabezpečiť dostatočnú kapacitu na to, aby mohla byť táto služba poskytovaná obcou každému záujemcovi.

5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU

Mimoriadne dôležitým bodom v záujme efektívneho napĺňania zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení komunitného plánu je dôraz na vhodné nastavenie jeho implementácie. Okrem časového rozvrhnutia jednotlivých aktivít je potrebné mať na zreteli aj možné zmeny realizačných podmienok v blízkej budúcnosti – či už z legislatívneho hľadiska alebo z hľadiska finančných, materiálnych, personálnych, príp. iných zdrojov. V záujme úspešnej implementácie komunitného plánu je nevyhnutné neustále monitorovanie týchto realizačných podmienok, monitorovanie potrieb prijímateľov sociálnych služieb a taktiež priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie samotného dokumentu.

5.1 Harmonogram realizácie opatrení

Zadefinované opatrenia plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu:

Tabuľka 18: Harmonogram realizácie opatrení s určením kapacity sociálnych služieb

Opatrenie		Rok plánovanej realizácie opatrenia													
		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Názov	Opat. podľa zákona o soc. službách (A/N) ¹	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³
Cieľová skupina: Seniori															
1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 Poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	A	1	0	1	0	1	1	2	0	2	0	2	0	2	0
1.3 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1.5 Poskytovanie dotácií na stravu a poskytovanie služby donášky obedov do domácnosti seniorom	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.6 Prevádzkovanie zariadenia pre seniorov	A	12	0	12	0	12	0	12	0	12	0	12	0	12	0
1.7 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami															
2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.)	A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia															
3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4 Prevádzkovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (detských jasí)	A	12	0	12	0	12	0	12	0	12	0	12	0	12	0
Cieľová skupina: Príslušníci sociálne vylúčených komunít, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním															
4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb, ďalších nástrojov AOTP a do projektov MOaPS	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4 Zriadenie výdajnej stanice pitnej vody v osade	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.5 Zriadenie sociálneho podniku	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Vysvetlivky:

Opatrenie sa v danom roku **PLÁNUJE** realizovať
 Opatrenie sa v danom roku realizovať **NEPLÁNUJE**

¹ ak je dané opatrenie zadefinované podľa zákona o sociálnych službách, je pri ňom v príslušnom roku, kedy sa toto opatrenie plánuje realizovať, určená aj kapacita (EK aj PN)

² EK – existujúca kapacita v danom roku

³ PN – potreba navýšenia kapacity v danom roku

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Realizačné podmienky

Personálne, prevádzkové, organizačné a finančné podmienky nevyhnutné pre realizáciu stanovených opatrení budú závisieť od vývoja spoločenskej situácie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb, legislatívnych zmien a nastavenia spôsobu financovania sociálnych služieb v spoločnosti. Sociálne služby budú kvantitatívne a kvalitatívne zabezpečované zo súčasných a budúcich zdrojov ich poskytovateľov. Poskytovatelia sociálnych služieb budú na zabezpečenie realizácie stanovených opatrení využívať najmä nasledovné finančné zdroje:

- Rozpočet poskytovateľov sociálnych služieb
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
  - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
  - › dotácie na rozvoj sociálnych služieb
- Vyšší územný celok
  - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
  - › dotačná schéma
- Iné zdroje
  - › grantové národné a nadnárodné programy, štrukturálne fondy, sponzorské dary a pod.

V nasledujúcej tabuľke sú určené **predpokladané finančné zdroje z rozpočtu obce, potrebné na realizáciu jednotlivých opatrení** (v prípade opatrení, zadaných podľa zákona o sociálnych službách, je v tabuľke uvedený odhad predpokladanej výšky zdrojov z rozpočtu obce, potrebných na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení).

Tabuľka 19: Predpokladané finančné náklady obce na realizáciu jednotlivých opatrení

Opatrenie	Predpokladané finančné náklady (€)							Náklady spolu (€)
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Cieľová skupina: Seniori								
1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	500	500	500	500	500	500	500	3 500
1.2 Poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	12 000	12 000	12 000	24 000	24 000	24 000	24 000	132 000
1.3 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	500	500			500			1 500
1.4 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov		400		400		400		1 200
1.5 Poskytovanie dotácií na stravu a poskytovanie služby donášky obedov do domácnosti seniorom	2 500	2 600	2 700	2 800	3 000	3 000	3 200	19 800

1.6 Prevádzkovanie zariadenia pre seniorov	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	105 000
1.7 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	100		100		100		100	400
Cieľová skupina spolu:								263 400
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami								
2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	50	50	50	50	50	50	50	350
2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	250	150						400
2.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.)	0	0	0	0	0	0	0	0
Cieľová skupina spolu:								750
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia								
3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	3 000		5 000			5 000	5 000	18 000
3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	21 000
3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	14 000
3.4 Prevádzkovanie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (detských jasí)	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	35 000
Cieľová skupina spolu:								88 000
Cieľová skupina: Príslušníci sociálne vylúčených komúní, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním								
4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	100		100		100		100	400
4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb, ďalších nástrojov AOTP a do projektov MOaPS	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	1 050 000

4.4 Zriadenie výdajnej stanice pitnej vody v osade		100 000	50 000					150 000
4.5 Zriadenie sociálneho podniku	20 000	40 000						60 000
Cieľová skupina spolu:								1 260 400
Všetky opatrenia spolu:								1 612 550

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke je uvedená **predpokladaná výška finančných zdrojov z rozpočtu obce na spolufinancovanie** potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb v jednotlivých rokoch **podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb**. Tabuľka sa týka len sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Tabuľka 20: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb

Poskytovateľ	Druh soc. služby ¹	Forma soc. služby ²	Existujúca kapacita	Počet prijímateľov soc. služby v súčasnosti	Príspevok obce na financovanie / spolufinancovanie soc. služby		Potreba navýšenia kapacity (o koľko v danom roku)						
					Prispieva obec na túto soc. službu (A/N)?	Ak áno, výška ročného príspevku (€)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Oáza, n.o., Široké	C 2	terénna	-	-	A	11 000	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

¹ podľa zákona o sociálnych službách (číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

² podľa zákona o sociálnych službách (jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

Zdroj: vlastné spracovanie

5.3 Monitoring plnenia a spôsob vyhodnocovania komunitného plánu

Komunitné plánovanie vyžaduje účasť všetkých zainteresovaných strán, preto budú monitorované a iniciované všetky priebežné návrhy, podnety a pripomienky v oblasti naplňania stanovených cieľov. K efektívnosti implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly, monitorovania a aktualizácie dokumentu.

Z tohto dôvodu bude samospráva obce v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci definovaných opatrení. Výstupy spracované vo forme monitorovacej správy budú predkladané v pravidelných intervaloch (1x ročne) na rokovanie obecného zastupiteľstva, ktoré ich posúdi, prípadne navrhne zmeny opatrení. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v obecnom zastupiteľstve.

ZÁVER

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením. Úlohou a cieľom samosprávy je vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život a postupne zlepšovať životné, pracovné a sociálne potreby obyvateľov obce.

Tento komunitný plán sociálnych služieb predstavuje strednodobý plánovací dokument, zameraný na postupný rozvoj sociálnych služieb v obci. Analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom obce, hodnotí potreby občanov odkázaných na sociálne služby a navrhuje ciele a opatrenia pre ďalší rozvoj a skvalitnenie poskytovaných služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a živý materiál, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v obci, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.

PRÍLOHY

Zoznam informačných zdrojov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2021): *Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030*.

Atlasy rómskych komunít 2004, 2013 a 2019

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vítaz na roky 2025-2031

Register poskytovateľov sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji.

Štatistický úrad Slovenskej republiky, databáza DATAcube

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

www.obecvitaz.sk

Zoznam skratiek

ADOS	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	TP	Terénny pracovník
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb	TSP	Terénna sociálna práca Terénny sociálny pracovník
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ŤZP	Ťažko zdravotne postihnutý
MRK	Marginalizovaná rómska komunita	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MŠ	Materská škola	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
NPRSS	Národné priority rozvoja sociálnych služieb	VÚC	Vyšší územný celok
p.b.	Percentuálny bod	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
PSK	Prešovský samosprávny kraj		

Zoznam tabuliek a grafov

Tabuľky:

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	12
Tabuľka 2: Vývoj priemerného veku obyvateľstva	16
Tabuľka 3: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	16
Tabuľka 4: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	17
Tabuľka 5: Rómske obyvateľstvo v obci Vítaz podľa rôznych zdrojov.....	17
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania.....	17
Tabuľka 7: Vývoj nezamestnanosti v obci	18
Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023	19
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie (k 31.12.2023)	21
Tabuľka 10: Počet domov podľa typu domu	22
Tabuľka 11: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky	23
Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému	23
Tabuľka 13: Byty podľa obytných miestností	23
Tabuľka 14: Domy podľa obdobia výstavby	23
Tabuľka 15: Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Vítaz v období 2019-2023	26
Tabuľka 16: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce.....	29
Tabuľka 17: Ciele, priority a opatrenia stratégie rozvoja	32
Tabuľka 18: Harmonogram realizácie opatrení s určením kapacity sociálnych služieb	36
Tabuľka 19: Predpokladané finančné náklady obce na realizáciu jednotlivých opatrení	39
Tabuľka 20: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb	41

Grafy:

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Vítaz	13
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023	14
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023	14
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023.....	15
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2023	16
Graf 6: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2014-2023 (k 31.12.)	19
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023	19
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2023	20
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2023	21